

Ebelik ve Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Cinsel Sağlık Okuryazarlığı ve Cinsel Sağlığa Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Determination of Sexual Health Literacy and Attitudes Towards Sexual Health of Midwifery and Nursing Department Students

Yeşim YEŞİL¹, Hıdır APAK²

ÖZ

Bu araştırma, bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde ebellek ve hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin cinsel sağlık okuryazarlığı düzeyini ve cinsel sağlığa yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Kesitsel tipte olan araştırmanın evrenini, 5-15 Aralık 2023 tarihleri arasında ilgili bölümlerde öğrenim gören toplam 616 öğrenci oluşturmuştur. Herhangi bir örneklem yöntemi seçilmemiş olup, evrenin tamamına ulaşılması planlanmış ancak 412 kişiyle sınırlı bir katılımcı sayısına ulaşılmıştır.

Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından literatür incelenerek oluşturulan sosyo-demografik özellikleri kapsayan soru formu, Cinsel Sağlık Okuryazarlık Ölçeği (CSOY) ve Cinsel Sağlığa Yönelik Tutum Ölçeği (CSYT) kullanılarak yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır.

Verilerin istatistiksel analizinde frekans ve yüzde dağılımları, Pearson korelasyon analizi ile değişkenler arasındaki ilişki incelenmiş, bağımsız değişkenli t-testi ile iki grup arasındaki farklar değerlendirilmiş ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile üç veya daha fazla grup arasındaki istatistiksel farklılıklar değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada, ebellek bölümünde okuyan, bir partneri olan (evli/sevgili/flört), cinsel sağlık eğitimi almış, cinsel sağlık bilgileri yeterli olan ve cinsel sağlık okuryazarlığı kavramını bilen öğrencilerin CSOY ve CSYT ölçeği puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel Sağlık, Ebe-Hemşire, Öğrenciler, Sağlık Okuryazarlığı, Sağlık Tutumu

ABSTRACT

This study was conducted to determine the level of sexual health literacy and attitudes towards sexual health of students studying in the midwifery and nursing departments of the Faculty of Health Sciences of a state university.

The population of the cross-sectional study consisted of a total of 616 students studying in the relevant departments between December 5-15 December 2023.

No sampling method was selected and it was planned to reach the entire population, but the number of participants was limited to 412.

The data of the study were collected by face-to-face interview technique using a questionnaire covering socio-demographic characteristics, Sexual Health Literacy Scale (SHLS) and Attitudes Towards Sexual Health Scale (AHSS).

In the statistical analysis of the data, frequency and percentage distributions, the relationship between variables was examined with Pearson correlation analysis, the differences between two groups were evaluated with independent variable t-test, and statistical differences between three or more groups were evaluated with one-way analysis of variance (ANOVA).

In this study, it was determined that the mean scores of the SHLS and SHAS scales were higher in students who were studying in the midwifery department, had a partner (married/relationship/flirt), received sexual health education, had adequate sexual health knowledge and knew the concept of sexual health literacy.

Keywords: Sexual health, Midwife-Nurse, Students, Health literacy, Attitude to Health

Bu araştırma için Mardin Artuklu Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 05.12.2023 tarihli (2023/12-36) etik kurul onayı alınmıştır.

¹Dr. Öğr. Üyesi, Yeşim YEŞİL, Ebellek, Mardin Artuklu Üniversitesi Ebellek Bölümü, yesim.yesil89@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2847-6978
²Doç. Dr. Hıdır APAK, Sosyal Hizmet, Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü, hidirapak@artuklu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2330-3093

İletişim / Corresponding Author
e-posta/ e-mail:

Yeşim YEŞİL
yesim.yesil89@gmail.com

Geliş Tarihi / Received: 26.12.2023
Kabul Tarihi / Accepted: 25.03.2024

GİRİŞ

Cinsel sağlık, olumsuz sonuçların yokluğunu (örneğin cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, istenmeyen gebelik, pelvik ağrı) ve olumlu sonuçların (örneğin cinsel tatmin, optimal cinsel işlevsellik) varlığını kapsayan geniş bir terimdir.¹ Üniversite öğrencileri, yüksek riskli cinsel davranış oranları nedeniyle, istenmeyen gebelik ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar da dahil olmak üzere olumsuz cinsel sağlık ve üreme sağlığı sonuçları açısından benzersiz bir risk altındadır.² 20-24 yaş arası kadınlar 1.000 kadın başına 81 ile tüm yaş grupları arasında en yüksek istenmeyen gebelik oranlarına sahiptir.³

Cinsel sağlıkla ilgili önleyici sağlık davranışlarında bulunmak için gereken bilgi ve becerilerin eksikliği, gelecekte olumsuz sağlık sonuçlarının ortaya çıkmasına önemli ölçüde katkıda bulunabilir.^{4,5} Cinsel sağlığın geliştirilmesinde sağlık okuryazarlığının önemli rolü gösterilmiştir.⁶ Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), cinsel sağlık okuryazarlığının cinsel sağlık bilgilerini anlama ve bu bilgilerin uygulanmasını sağladığını, cinsel yolla bulaşan enfeksiyon (CYBE) riskini azalttığını ve ayrıca sağlığın ötesinde çeşitli faydalar sağladığını belirtmektedir.⁷ Ergenlik ve genç

yetişkinlik dönemi, cinsel sağlık ve üreme sağlığı okuryazarlığı becerilerini geliştirmek için uygun bir dönemdir çünkü bu nüfus bilişsel yeteneklerini geliştirmekte, bilgiyi işleme becerilerini ilerletmekte, kendi sağlıkları için daha fazla sorumluluk almakta ve yeni sağlık davranışları ve alışkanlıkları geliştirmektedir.^{8,9}

Bütüncül ve hasta merkezli bakımın bir parçası olarak hemşireler ve ebeler, bireylerin cinsel sağlığının değerlendirilmesinde ve gerektiğinde danışmanlık, klinik hizmetler ve uzmanlara yönlendirme sağlanmasında çok önemli bir rol oynamaktadır.¹⁰ Literatüre bakıldığında ebelik ve hemşirelik üniversite öğrencilerinde yapılmış cinsel sağlık okuryazarlığı ile ilgili çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak, farklı gruplarda çalışılmış cinsel sağlık okuryazarlığı araştırmaları mevcuttur.^{6,11,12} Yapılan bir çalışmada hemşirelik öğrencilerinin cinsel sağlık hizmetlerine yönelik olumsuz inanç ve tutumlara sahip olduğu belirlenmiştir.¹³ Bu bağlamda bu araştırmanın amacı ebelik ve hemşirelik öğrencilerin cinsel sağlık okuryazarlığı ve cinsel sağlığa yönelik tutumlarının belirlenmesidir.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma bir devlet üniversitesinde Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin cinsel sağlık okuryazarlığı ve cinsel sağlığa yönelik tutumlarını değerlendirmek amacıyla yapılmış tanımlayıcı ve kesitsel tipte bir araştırmadır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesinde bulunan ebelik ve hemşirelik bölümlerinde öğrenim gören tüm öğrenciler (n=616) oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak verilerin toplandığı tarihte okulda bulunmayan,

çalışmaya katılmayı kabul etmeyen ve veri toplama araçlarını eksik dolduran öğrenciler kapsam dışı bırakılarak 412 öğrenciye ulaşılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Sosyo Demografik Veri Formu

Katılımcılara ait bazı demografik bilgileri betimlemek amacı ile araştırmacılar tarafından literatür incelenerek oluşturulan sosyo-demografik özellikleri kapsayan soru formunda katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, bölüm, sınıf düzeyi, cinsel sağlıkla ilgili eğitim alma ve bilgi yeterliliği durumu, cinsel sağlıkla ilgili bilgileri kim/lerden aldığı ve cinsel sağlık okuryazarlığı kavramını bilme gibi temel bilgilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.^{6,9}

Cinsel Sağlık Okuryazarlık Ölçeği (CSOY)

Üstgörül (2022) tarafından geliştirilen CSOY ölçeği 17 maddeden oluşan beşli Likert tipi bir ölçektir. Ölçek cinsel bilgi ve cinsel tutuma yönelik olmak üzere iki faktörlü bir yapı göstermektedir. Geliştirme çalışmasında ölçeğin Cronbach alfa katsayısını 0.88 bulunmuştur.¹⁴ Bu çalışmada da ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.88 olarak bulunmuştur.

Cinsel Sağlığa Yönelik Tutum Ölçeği (CSYT)

Areskoug-Josefson ve arkadaşları tarafından 2016 yılında geliştirilmiştir.¹⁵ Işık ve Yıldırım (2021) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ölçek, ebe ve hemşirelik öğrencilerin mesleki hayatlarında cinsellikle ilgili duygu tutumlarını değerlendirmektedir. Beşli Likert tipinde olan ölçek üç boyuttan (mevcut rahatlık duyguları, gelecekteki çalışma ortamı, gelecekte hasta ilişkileri üzerinde olumsuz etki korkusu) ve 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirliği için Cronbach alfa değeri 0.87 olarak bulunmuştur.¹⁶ Bu çalışmada Cronbach alfa katsayısı ise 0.86 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler 05-15 Aralık 2023 tarihleri arasında yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır.

Veriler SPSS 23.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılıp dağılmadığı, normallik testi ile

belirlenmiştir. Test sonuçlarına göre, her iki ölçek verisinin de normal dağıldığı görülmüştür.

Analizde frekans ve yüzde dağılımları, Pearson korelasyon ile bağımsız değişkenli t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Tüm testlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmada Üstgörül (2022) tarafından geliştirilen CSOY ölçeği ve Işık ve Yıldırım (2021) tarafından Türkçe'ye uyarlanan CSYT ölçeği kullanılmış olup ölçek sahiplerinden e-posta yolu ile kullanım izni alınmıştır.^{14,16}

Araştırmanın yapılabilmesi için XXX Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 05.12.2023 tarihli (2023/12-36) Etik Kurul Onayı alınmıştır.

Araştırmaya katılan öğrenciler araştırmanın amacı ve kapsamı doğrultusunda bilgilendirilmiş olup yazılı ve sözlü onamları alınmıştır.

Araştırmanın Kısıtlılıkları

Çalışmanın kesitsel araştırmanın doğası gereği bir süre boyunca var olan tutumu ve okuryazarlık durumunun analiz edilmesine izin vermesidir.

Teşekkür

Araştırmaya katılan tüm ebek ve hemşirelik öğrencilerine, veri toplama sürecinde yardımcı olan tüm hocalarımıza teşekkür ederiz.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Katılımcılara ilişkin tanıtıcı bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının $20,98 \pm 2,24$ (min:17, max:37), %86,7'sinin kadın ve %13,3'ünün erkek, %14,8'inin bir partneri olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin bölümlere göre dağılımına bakıldığında %52,7'sinin ebek ve %47,3'ünün hemşirelik bölümünde olduğu görülmektedir. Sınıflara göre dağılımlarına bakıldığında en fazla katılım oranının %29,1 ile üçüncü sınıflar olduğu saptanmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımı

	Değişkenler	n	%
Cinsiyet	Kadın	357	86,7
	Erkek	55	13,3
Medeni Durum	Evli/Sevgili/Flört	61	14,8
	Bekar	351	85,2
Bölüm	Ebeklik	217	52,7
	Hemşirelik	195	47,3
Sınıf	1. Sınıf	107	26,0
	2. Sınıf	110	26,7
	3. Sınıf	120	29,1
	4. Sınıf	75	18,2
Yaş	Min	Maks	Ort.
	17	37	20,98

%: Yüzde

Bu bölümde ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin cinsel sağlık okuryazarlıkları ile cinsel sağlığa yönelik tutumlarının kendi aralarında ve çeşitli değişkenlerle ilişkilerine dönük bilgilere yer verilmiştir. Öğrencilerin cinsel sağlık okuryazarlığının ve cinsel sağlığa yönelik tutumlarının sosyo-demografik özelliklerine göre karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar Tablo 2'de gösterilmiştir. Öğrencilerin cinsel sağlık okuryazarlığı puan ortalamaları medeni durum, sınıf düzeyi, cinsel sağlık okuryazarlığı kavramını bilme, cinsel sağlıkla ilgili eğitim alma ve yeterli bilgi durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar gösterdiği saptanmıştır. Evli/sevgili/flört ilişkisi olan, 4. sınıf olanların diğer sınıf düzeylerinden, cinsel sağlık okuryazarlığını bilen, cinsel sağlıkla ilgili eğitim alan ve kendisini yeterli bulan öğrencilerin, anlamlı düzeyde yüksek cinsel okuryazarlık puan

ortalamalarına sahip olduğu bulunmuştur. Cinsiyet ve bölüme göre cinsel sağlık okuryazarlığı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Tablo 2).

Öğrencilerin cinsel sağlığa yönelik tutumlarının medeni durum, bölüm, cinsel sağlık okuryazarlığı kavramını bilme, cinsel sağlıkla ilgili eğitim alma ve yeterli bilgi durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar gösterdiği saptanmıştır. Evli/sevgili/flört ilişkisi olan, ebelik öğrencisi olan, cinsel sağlık okuryazarlığını bilen, cinsel sağlıkla ilgili eğitim alan ve kendisini yeterli bulan öğrencilerin, anlamlı düzeyde yüksek cinsel sağlığa yönelik tutum puan ortalamalarına sahip olduğu bulunmuştur. Cinsiyet ve sınıf düzeyine göre cinsel sağlığa yönelik tutum arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların Cinsel Sağlık Okuryazarlığı ve Cinsel Sağlığa Yönelik Tutum Ölçek Puan Ortalamalarının Sosyodemografik Özelliklere Göre Dağılımı (n=412)

Tanıtıcı Özellikler	Cinsel Sağlık okuryazarlığı ölçeği toplam puan		Cinsel Sağlığa yönelik tutum ölçeği toplam puan			
	Ortalama±SS	p	Ortalama±SS	p		
Cinsiyet ^d	Kadın	45,26±10,04	0,12	49,07±9,56	0,99	
	Erkek	47,53±11,18		49,05±10,02		
Medeni durum ^d	Evli/flört/sevgili	48,27±12,50	0,02*	51,85±9,86	0,01*	
	Bekar	45,09±9,71		48,58±9,50		
Bölüm ^d	Ebelik	46,24±10,23	0,15	50,70±9,55	0,00*	
	Hemşirelik	44,80±10,18		47,25±9,37		
Sınıf ^φ	1. Sınıf (a)	42,96±8,28	0,00*	49,66±10,23	0,73	
	2. Sınıf (b)	45,24±9,00				
	3. Sınıf (c)	45,64±9,44				
	4. Sınıf (d)	49,61±13,87				
Cinsel sağlıkla ilgili bir eğitim alma durumu ^d	Evet	49,92±11,55	0,00*	51,46±9,48	0,00*	
	Hayır	43,59±8,90		47,98±9,49		
Cinsel sağlık konusunda yeterli bilgi durumu ^φ	Evet (a)	51,14±12,41	0,00*	52,27±10,51	0,00*	
	Hayır (b)	40,83±9,28		b, c<a		47,14±9,41
	Kısmen (c)	45,56±10,22		b<c		48,60±9,12
Cinsel Sağlık okuryazarlığı kavramını bilme durumu ^d	Evet	51,47±11,97	0,00*	51,60±10,31	0,00*	
	Hayır	43,88±9,00		48,34±9,29		

^d Bağımsız örneklem t testi, ^φ One-way ANOVA testi, * p<0.05

Araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları cinsel sağlık okuryazarlığı ile cinsel sağlığa yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının sınanması amacıyla iki ölçek arasındaki korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Tablo 3'te de görüldüğü gibi iki değişken arasında düşük

düzye pozitif yönlü bir ilişki (0,093) bulunmaktadır ve bu ilişkinin anlamlı bir düzeyde (0,029) olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Cinsel Sağlık Okuryazarlığı ile Cinsel Sağlığa Yönelik Tutum Arasındaki İlişki

	Ortalama	SS	Pearson Korelasyon	Sig.
Cinsel Sağlık Okuryazarlığı	45,56	10,22		
Cinsel Sağlığa Yönelik Tutum	49,06	9,61	,093	,029

Literatürde ülkemizde üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık okuryazarlığının değerlendirildiği çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırma bulguları bir devlet üniversitesinde okuyan ebeklik ve hemşirelik öğrencilerinin cinsel sağlık okuryazarlığı ve cinsel sağlığa yönelik tutumlarını ortaya çıkarmıştır. Araştırma bulgularına göre medeni durum, sınıf düzeyi, cinsel sağlık okuryazarlığı kavramını bilme, cinsel sağlıkla ilgili eğitim alma ve yeterli bilgi durumu değişkenlerinin CSOY ölçek puan ortalaması ile aralarında fark olduğu saptanmıştır. Araştırma sonuçlarında cinsiyet, bölüm ve CSOY ölçek puan ortalaması arasında bir fark olmadığı görülmüştür.

Yapılan bir çalışmada cinsel sağlık okuryazarlığının cinsiyet, yaş, cinsel eğitim, cinsel deneyim, doğum yeri ve dini inançtan etkilendiği bildirilmiştir.¹⁷ Jamali ve ark. (2020) yaptığı çalışmada yaş, eğitim, eşin eğitimi ve ekonomik durumun cinsel sağlık okuryazarlığını etkilediği bildirilmiştir.¹¹ Başka bir çalışmada 15-19 yaş arası ergenlerin üreme ve cinsel sağlık okuryazarlığı incelenmiş ve ergenlerin %65,5'inin cinsel ve üreme sağlık konusunda yetersiz olduğu bulunmuştur.¹⁸ Araştırmamızda yaş ile cinsel sağlık okuryazarlığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Vongxay ve ark. (2019)'da yaş ile cinsel sağlık okuryazarlığı arasında anlamlı bir ilişki olmadığını bildirmiştir ve çalışma sonuçlarımızı destekler niteliktedir.¹⁸ Bu durumun yaş dağılımının öğrencilerde benzer olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışma eğitim düzeyinin, eğitim görülen sınıfın cinsel sağlık okuryazarlığını etkileyebileceğini göstermiştir. Sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin aldıkları CSOY puanlarının arttığı belirlenmiştir. Araştırmamıza benzer çalışma yoktur ancak

başka bir çalışmada eğitimin cinsel sağlık puanlarıyla ilişkili olduğu görülmüştür.¹⁹

Araştırma sonuçları cinsel sağlıkla ilgili bir eğitim alma durumu ve CSOY arasında bir ilişki olduğunu göstermiştir. Eğitim alınan bilgi kaynakları çok çeşitlidir. Yapılan çalışmalar internet ve sosyal ağların en yaygın cinsel bilgi kaynağı olduğunu bildirmiştir.^{6,11}

Öğrencilerin cinsel sağlık konusunda bilgilerinin yeterli olduğu ve CSOY ile arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Okullarda ve üniversitelerde cinsel sağlık eğitiminin eksikliği veya yetersiz içeriği nedeniyle hemşireler ve hastalarla konuşulması genellikle en zor konulardan biri olduğu görülmüştür.^{20,21} Araştırma yapılan öğrenci popülasyonunun ebeklik ve hemşirelik öğrencileri olması, birebir cinsel sağlık eğitimi alması bile dersler-hastane uygulamaları kaynaklı olarak farkındalık oluşturabileceğinden bilgilerinin yeterli olduklarını düşünüyor olabilirler.

Öğrencilerin yarısından fazlasının cinsel sağlık okuryazarlığı kavramını bildiği görülmektedir. Sağlık okuryazarlığı bireysel ve halk sağlığının geliştirilmesinde kilit bir yeterliliklerdir.²² Geleceğin ebe ve hemşirelerinin bu kavrama aşına olmaları ya da bilmelerinin başta bireysel sağlıkları olmak üzere kamu sağlığı üzerinde etkili olduğu unutulmamalıdır.

Cinsel sağlık okuryazarlığını etkileyen birçok faktörden dolayı bu konu ile ilgili ortak bir fikir birliği yoktur. Ancak, farklı kademelerde okuyan ebeklik ve hemşirelik öğrencilerinin dahil edildiği bu çalışma sağlık bilimleri ebeklik ve hemşirelik müfredatının cinsel sağlık okuryazarlığı ve cinsel sağlık tutumuna etkisini incelemesi açısından önemlidir.

Araştırma sonuçlarımıza bakıldığında öğrencilerin cinsel sağlığa yönelik tutumlarının medeni durum, bölüm, cinsel sağlık okuryazarlığı kavramını bilme, cinsel sağlıkla ilgili eğitim alma ve yeterli bilgi durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar gösterdiği saptanmıştır. Cinsiyet ve sınıf düzeyine göre cinsel sağlığa yönelik

tutum arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Literatürde cinsiyet ile ilgili farklı bulgular mevcuttur. Yapılan bir araştırmada kız öğrencilerin cinsel sorunları değerlendirmede ve danışmanlık sağlamada daha az zorlukla karşılaştıklarını belirlenmiştir.²¹ Tayvan'da yapılan bir çalışmada, erkek öğrencilerin kız öğrencilere kıyasla cinsel sağlık hizmetlerine karşı daha olumsuz bir tutuma sahip olduğu bulunmuştur.²³ Cinsiyetin cinsel sağlık tutumu ile ilişkisinin olmadığını belirten çalışmalarda mevcuttur.^{24,25} Cinsel sağlık bakımına yönelik tutum sadece bakım verenin cinsiyetine değil aynı zamanda bakım veren

ile hasta arasındaki cinsiyet farklılığına da bağlıdır.²⁶

Öğrencilerin cinsel sağlık konusunda bilgilerinin yeterli olduğunu düşünmesi ve cinsel sağlık tutumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %51,46'sı bilgisinin yeterli olduğunu düşünmektedir. Bu bulgu hemşirelik öğrencilerinin cinsel sağlık konusunda kendilerini yeterli bulduğu çalışmalar ile tutarlıdır.^{21,27} Öğrencilerin cinsel sağlık konusunda kendilerini yeterli hissetmelerinin nedenleri cinsel sağlık eğitimi almasa bile derslerin cinsel sağlık konusunda bir tutum oluşturmamasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin cinsel sağlık okuryazarlığı ölçeği puan ortalamalarının sınıf düzeyleri ilerledikçe arttığı, cinsel sağlık tutum puan ortalamalarının ise en yüksek sırasıyla dördüncü, birinci, ikinci ve üçüncü sınıfta olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin cinsel sağlık okuryazarlığı ve cinsel sağlık tutumunun her ikisini birden etkileyen faktörlerin bir partneri olan, okuduğu bölüm, cinsel sağlık eğitimi alma durumu, cinsel sağlık konusunda yeterli bilgi durumu ve cinsel sağlık okuryazarlığı kavramını bilme olduğu belirlenmiştir.

Ebelik bölümünde okuyan, bir partneri olan, cinsel sağlık eğitimi alan, cinsel sağlık bilgileri yeterli olan ve cinsel sağlık

okuryazarlığı kavramını bilen öğrencilerin CSOY ve CSYT ölçeği puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur;

- Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin cinsel sağlık okuryazarlığı konusunda bilinçlerinin artırılması,
- Ebelik ve hemşirelik eğitiminde öğrencilerin cinsel sağlık okuryazarlığı ve cinsel sağlık uygulamaları konusunda güvenlerinin geliştirilmesi ve yeterli beceriye sahip olmaları,
- Bundan sonra yapılacak çalışmalarda farklı yaş gruplarında daha geniş örnekleme yapılacak çalışmalarla ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

1. World Health Organization. (2022). "Developing Sexual Health Programmes". Erişim adresi: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/70501/WHO_RHR_HRP_10.22_eng.pdf?sequence=1 (Erişim tarihi: 6 Aralık 2023).
2. Centers for Disease Control and Prevention. (2014). "Youth Risk Behavior Surveillance, United States, 2013". *Morb Mortal Wkly Rep*, 63 (4), 1-168.
3. Finer, L.B. and Zolna, M.R. (2016). "Declines in Unintended Pregnancy in the United States, 2008-2011". *The New England Journal of Medicine*, 374 (9), 843-852. <https://doi.org/10.1056/NEJMsa1506575>
4. Smith, P.D., and Roberts, C.M. (2009). "American College Health Association Annual Pap Test and Sexually Transmitted Infection Survey: 2006". *Journal of American College Health*, 57 (4), 389-394. <https://doi.org/10.3200/JACH.57.4.389-394>
5. Sonfield, A. and Kost, K. (2013). "Public Costs From Unintended Pregnancies and The Role of Public Insurance Programs in Paying for Pregnancy and Infant Care: Estimates For 2008". Erişim adresi: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=b34eff20dae607e8e53cec0d32aecefaadefee8> (Erişim tarihi: 6 Aralık 2023).
6. Vamos, C.A., Thompson, E.L., Logan, R.G., Griner, S.B., Perrin, K.M., Merrell, L.K. and Daley, E.M. (2020). "Exploring College Students' Sexual and Reproductive Health Literacy". *Journal of American College Health*, 68 (1), 79-88. <https://doi.org/10.1080/07448481.2018.1515757>
7. World Health Organization. (2016). "Sexual and Reproductive Health Literacy and the SDGs". Available from: <https://www.who.int/teams/health-promotion/enhanced-wellbeing/ninth-global-conference/health-literacy> (Erişim tarihi: 7 Aralık 2023).

8. Banister, E.M., Begoray, D.L. and Daly, L.K. (2011). "Responding to Adolescent Women's Reproductive Health Concerns: Empowering Clients Through Health Literacy". *Health Care for Women International*, 32 (4), 344–354. <https://doi.org/10.1080/07399332.2010.536603>
9. Ghaddar, S.F., Valerio, M.A., Garcia, C.M. and Hansen, L. (2012). "Adolescent Health Literacy: The Importance of Credible Sources for Online Health Information". *The Journal of School Health*, 82 (1), 28–36. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2011.00664.x>
10. Fennell, R. and Grant, B. (2019). "Discussing Sexuality in Health Care: A Systematic Review". *Journal of Clinical Nursing*, 28 (17-18), 3065–3076. <https://doi.org/10.1111/jocn.14900>
11. Jamali, B., Maasoumi, R., Tavousi, M. and Haeri Mehrizi, A. A. (2020). "Women's Sexual Health Literacy and Related factors: A Population-Based Study From Iran". *International Journal of Sexual Health*, 32 (4), 433-442.
12. Panahi, R., Kheiri, M., Daronkolaei, Z.A., Arjeini, Z., Taherpour, M., Dehghankar, L. and Valinezhad, S. (2021). "The Effect of Sexual Health Literacy on the Sexual Life Quality of Women Referring to Healthcare Centers in Qazvin, Iran". *Journal of Education and Health Promotion*, 10, 391. <https://doi.org/10.4103/jehp.jehp.1484.20>
13. GÜdül Öz, H., Balcı Yangın, H. and Ak Sözer, G. (2022). "Attitudes and Beliefs of Nursing Students Toward Sexual Healthcare: A Descriptive Study". *Perspectives in Psychiatric Care*, 58 (1), 266–272. <https://doi.org/10.1111/ppc.12780>
14. Üstgörü, S. (2022). "Cinsel Sağlık Okuryazarlık Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11 (2), 164-176. <https://doi.org/10.46971/ausbid.1086403>
15. Areskoug-Josefson, K., Juuso, P., Gard, G., Rolander, B. and Larsson, A. (2016). "Health Care Students' Attitudes Toward Addressing Sexual Health in their Future Profession: Validity and Reliability of a Questionnaire". *International Journal of Sexual Health*, 28 (3), 243-250. <https://doi.org/10.1080/19317611.2016.1199453>
16. Işık, K. and Yıldırım, H. (2021). "Psychometric Assessment of the Nursing and Midwifery Students' Attitudes Towards Sexual Health Scale". *Türkiye Klinikleri J Nurs Sci*, 13 (2), 251-7. <https://doi.org/10.5336/nurses.2020-77475>
17. Simpson, S., Clifford, C., Ross, K., Sefton, N., Owen, L., Blizzard, L. ve Turner, R. (2015). "Sexual Health Literacy of the Student Population of the University of Tasmania: Results of the RUSSL Study". *Sexual health*, 12 (3), 207–216. <https://doi.org/10.1071/SH14223>
18. Vongxay, V., Albers, F., Thongmixay, S., Thongsombath, M., Broerse, J.E.W., Sychareun, V. and Essink, D.R. (2019). "Sexual and Reproductive Health Literacy of School Adolescents in Lao PDR". *PloS One*, 14 (1), e0209675. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0209675>
19. Moghasemi, S., Ozgoli, G., Simbar, M. and Nasiri, M. (2018). "Middle-Aged Iranian Women's Accounts of Their Sexual Health Care Practices: A Conventional Content Analysis". *International Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 44 (3), 91–99. <https://doi.org/10.1363/44e6718>
20. Bdair, I.A. ve Maribbay, G.L. (2020). "Perceived Knowledge, Practices, Attitudes and Beliefs of Jordanian Nurses Toward Sexual Health Assessment of Patients with Coronary Artery Diseases". *Sex Disabil*, 38, 491–502. <https://doi.org/10.1007/s11195-020-09639-y>
21. Senturk Erenel, A. and Cicek Ozdemir, S. (2020). "Attitude and Behaviors of Senior Nursing Students in Assessment of Sexual Health". *Sex Disabil*, 38, 503–514. <https://doi.org/10.1007/s11195-020-09642-3>
22. Mitsutake, S., Shibata, A., Ishii, K. and Oka, K. (2016). Associations of eHealth Literacy With Health Behavior Among Adult Internet Users. *Journal of Medical Internet Research*, 18 (7), e192. <https://doi.org/10.2196/jmir.5413>
23. Huang, C.Y., Tsai, L.Y., Tseng, T.H., Li, C.R. and Lee, S. (2013). "Nursing Students' Attitudes Towards Provision of Sexual Health Care in Clinical Practice. *Journal of Clinical Nursing*, 22 (23-24), 3577–3586. <https://doi.org/10.1111/jocn.12204>
24. Aker, M.N., Uslu, E., Tunç Tuna, P ve Molu, B. (2018). "Hemşirelik Öğrencilerinin Cinsel Sağlık Bakımı Vermeye İlişkin Tutum ve İnançları". *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 41-49. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ausbid/issue/38008/438863>
25. Gulturk, E., Akpınar, A., Sen, S.R. ve Balcı, H. (2018). "Sexuality Assessment: Nurses' Attitudes and Beliefs Toward Sexuality". *Istanbul Bilim University Florence Nightingale J. Med*, 4 (1), 63–70. <https://doi.org/10.5606/fng.btd.2018.009>
26. Durgun Ozan, Y., Duman, M. ve Çiçek, Ö. (2019). "Nursing Students' Experiences on Assessing the Sexuality of Patients: Mixed Method Study". *Sex Disabil*, 37 (4), 613–623. <https://doi.org/10.1007/s11195-019-09567-6>
27. Wang, Y.H., Rong, J.R. (2019). "Factors Associated with the Provision of Sexual Health Care by Nursing Students in Hospitals: An Analytical Cross-Sectional Study". *International Journal of Studies in Nursing*, 4 (3), 71–80. <https://doi.org/10.20849/ijsn.v4i3.622>